

2011, REFORMA DEL SISTEMA PÚBLIC DE PENSIONS: DESMUNTANT L'ESTAT DEL BENESTAR

document d'anàlisi econòmica i sindical

www.intersindical-csc.cat

INTERSINDICAL
CSC

2011, REFORMA DEL SISTEMA PÚBLIC DE PENSIONS: DESMUNTANT L'ESTAT DEL BENESTAR

document d'anàlisi econòmica i sindical

**INTERSINDICAL
CSC**

El pacte signat el dia 2 de febrer per Govern espanyol, patronal, UGT i CCOO suposa una retallada inacceptable del sistema públic de pensions.

www.intersindical-csc.cat

- ★ La quantia de les pensions ja era prou baixa, amb la reforma baixarà encara més, com a mínim un 10% (càlcul de la base reguladora a 25 anys enlloc dels 15 actuals). Les mesures van encaminades tan a retallar les pensions com a dificultar-ne l'accés.
- ★ S'obliga a endarrerir l'edat d'accés a la jubilació, dels 65 als 67, això comporta condemnar durant més temps al jovent a l'atur, i plantejarà problemes de salut.
- ★ Suposa la reducció del sistema públic i impulsa els sistemes privats de pensions. Disminueix la cobertura universal i es fomenten sistemes privats sense garantia de cobertura que són part del problema especulatiu que està a l'origen de la crisi.

El sistema de pensions públiques no està en crisi. No hi ha problemes econòmics que justifiquin les retallades. El sistema és viable.

Per tant l'aliança entre els poders polítics i financers, que en definitiva són els que ens han portat a la crisi, usen aquesta mateixa crisi per retallar drets socials. I en un graó més en la institucionalització de CCOO i UGT es signa un acord en contra dels interessos dels treballadors.

- ★ **S'ha de controlar el que es fa amb els fons recaptats per la Seguretat Social, no com fins ara.**
- ★ **S'han de dignificar les prestacions socials, moltes d'elles al límit de la misèria.**
- ★ **La manera de garantir ingressos és que els salaris guanyin poder adquisitiu.**
- ★ **La manera de fer funcionar l'economia és amb nivells de vida adequats i no amb pèrdues progressives de poder adquisitiu.**
- ★ **Ningú ha parlat de revisar el sistema fiscal, cada cop més regressiu, aquí paga menys qui més té.**
- ★ **Plantejar, com es fa, rebaixes en la cotització de seguretat social de les empreses, no només no garanteix més ocupació, no ho ha fet mai, sinó que garanteix menys ingressos a la caixa de seguretat social. A què juguem?**
- ★ **A Catalunya tenim un important dèficit en les balances de seguretat social, paguem molt més del que rebem i això no es reflecteix ni en les nostres pensions ni en cap possibilitat de control de res. Aquesta situació és insostenible.**

L'argumentari que ens va dur a convocar la Vaga General del 29S és plenament vigent per a nosaltres. No hem fet ni un pas enrere, ni el farem.

Intersindical-csc, l'alternativa amb compromís!

**Què s'amaga darrera la reforma
del sistema de pensions?**

INTERSINDICAL
CSC

Què s'amaga darrera la reforma del sistema de pensions?

Si féssim una enquesta de carrer segurament tothom coincidiria en què el sistema de seguretat social és un dels elements més importants de vertebració i cohesió social, i és l'element clau d'un estat modern.

Amb l'Estat espanyol estem a la cua pel que fa al nivell de prestacions. Si mirem l'indicador d'esforç - despesa en prestacions socials respecte al PIB de l'Estat Espanyol- aquest se situa en un 20,9%, mentre que la mitjana de la Unió Europea dels 27 està en un 27%. Les pensions contributives són les més baixes de la Unió Europea a 15 i les no contributives encara queden més per sota comparativament parlant. Les pensions mitjanes de jubilació estan en 614 euros, 200 € per sota de la mitjana europea.

Estem, per tant, parlant d'una situació real molt inferior respecte a la dels estats homologables i, malgrat això, s'insisteix en la inviabilitat del sistema, de si cal retallar per aquí o per allà. Jubilació als 65, als 67, increment dels anys a tenir en compte pel càlcul de la base reguladora...

Podem situar el debat en els drets; tenim aquests o aquells altres drets, perdem o guanyem drets... Podem fer el debat sobre quins ajustaments cal fer o es poden fer... Però on de fet es guanya o es perd la guerra és en la batalla ideològica de la viabilitat del sistema. I aquesta és, precisament, la pedra angular del discurs de la dreta.

De què serveixen els drets a pensions o prestacions sense la dotació pressupostària corresponent? Tenim ben present el desplegament de la llei de la dependència.

Sindicalment, el primer que cal tenir clar és la necessitat i la validesa d'un sistema de seguretat social i el segon és posar els recursos perquè aquest sistema sigui viable. A partir d'aquí la concreció i l'ajustament és qüestió de posar-s'hi des d'una perspectiva oberta, no hi ha un sol punt d'equilibri possible.

El 2010, un mal any, la caixa de seguretat social va tenir un superàvit equivalent al 1,05% del PIB. I això tenint en compte que es van pagar 4.000 milions d'euros pels complements de pensions mínimes, partida que, en bona lògica, s'hauria d'haver assumit directament des dels pressupostos generals de l'Estat.

Enguany aquesta partida es torna a imputar a la caixa de seguretat social. A més existeix un fons de reserva equivalent al 5,7% del PIB. Aquest fons de reserva es comença a dotar a partir del 2000 -anteriorment el superàvit de seguretat social s'usava per altres despeses de l'Estat- i cada any es determina quina part del superàvit passa al fons de reserva abans esmentat.

L'ingrés corresponent al 2008 es va modificar ja que es van invertir 7.000 milions d'euros per finançar endarreriments en el cobrament de quotes de seguretat social. En l'actualitat, el govern de l'estat deu al fons 8.000 milions d'euros.

El 2009 el fons de reserva va comprar deute públic espanyol per valor de 1.640 milions d'euros i en l'actualitat el 88% del fons de reserva s'utilitza en la compra de deute públic de l'Estat Espanyol.

No s'acaba de veure clar on és el problema de viabilitat del sistema de seguretat social. El que sí és evident, és la necessitat que els gestors del Pacto de Toledo -Administració, patronal i sindicats majoritaris- haurien d'explicar que es fa i desfà amb el fons de reserva. Si hi ha algun problema, aquest és de gestió.

Els ingressos de seguretat social, superàvit, part del superàvit que passa a pressupostos generals i part del que va al fons de reserva, es fan servir per finalitats que no tenen res a veure amb les que justifiquen la recaptació.

En el cas de Catalunya cal afegir un element important: el dèficit de la subbalança de seguretat social. Dineros que cotitzem i que no percebem, els quals suposen entre un 1,85% i un 1,59% del PIB català (segons quin sigui el mètode de càlcul que s'aplica).

El dèficit acumulat del 2004 al 2007 és al voltant de 13.000 milions d'euros. La major productivitat i esforç no es veuen compensats ni reflectits en les nostres pensions. És l'hora de plantejar-se una caixa pròpia de seguretat social, pitjor no ho gestionariem.

Fins i tot en cas de problemes de finançament de la Seguretat Social, que no els sabem veure enlloc, es poden revisar les cotitzacions, per exemple, tot movent els topalls màxims. O, de la mateixa manera que fons recaptats per la seguretat social passen a gastar-se en finalitats diverses i alienes, fons provinents de pressupostos generals de l'estat podrien gastar-se en despesa de seguretat social. Seria la lògica de la reciprocitat.

Recordem que tenim una borsa de frau fiscal del 20% -el doble de la mitjana europea- o que les SICAV (Societats d'Inversió de Capital Variable) només tributen l'1%.

El sistema fiscal espanyol ha anat perdent progressivitat: ara qui més té menys paga. Això sí que és un problema de calat, i no se'n parla!

Arribats a aquest punt, podem estar temptats de fer projeccions de futur, sobre cotitzacions i ingressos, sobre evolució de la població i el seu impacte en la despesa (menys cotitzants més pensionistes, però això no vol dir menys ingressos...). Podem pressuposar creixements de producció i de productivitat anuals que eixugarien l'increment de la despesa per raons demogràfiques... els números estan fets.

És conegut l'argument de la disminució poblacional de la pagesia i l'increment de productivitat: amb un 1% de la població es dona de menjar a la resta, inimaginable fa 50 anys. Cada simulació que fem, en funció dels interessos que defensem, serà sostenible en un marc teòric.

El que és evident, és que ningú ha demostrat la inviabilitat del sistema de seguretat social i semblava que aquest era l'argument de les reformes. S'afirma i es repeteix fins l'esgotament, però ningú no li posa el picarol al gat. Per tant som on érem, des d'un punt de vista de l'argumentació lògica i realista.

Per tant on és el problema, d'on vénen les presses?

Com ja hem anat veient, el tema del dèficit públic ja ha sortit diverses vegades. Enguany Europa ha de col·locar més d'un bilió d'euros en deute públic, i l'Estat espanyol com a mínim 156.927 milions. Aquests diners són per refinançar deutes anteriors; cancel·lem un deute obrint-ne un altre i, òbviament, incrementem els interessos. Un terç d'aquest deute venç al primer trimestre de l'any. A més cal preveure un extra d'endeutament per poder recapitalitzar les caixes.

Bona part d'aquest deute és conseqüència del rescat del sistema financer del 2008, fruit de la crisi de les "subprimes" del 2007: rescatem el sistema financer injectant diner públic -que tampoc tenim- i, així, generem deute que cal tornar, en bona mesura, al mateix sistema financer que hem rescatat. El rescat és a interès "x" i el nostre deute públic és a interès "x+y". Per acabar-ho d'adobar el deute públic és comprat per uns operadors "primary dealers" que el titularitzen i posen a mercat, es fan uns paquets de deute que van passant de mans... les similituds amb la crisi de les "subprimes" són esfereïdores.

En el cas concret de fallida a Grècia, els grans perjudicats són els compradors de deute alemanys.

Cal recordar que l'excusa pels rescats era el relleu del crèdit, què se n'ha fet d'aquest objectiu? A més, s'ha deixat passar l'oportunitat de plantejar seriosament la necessitat d'una banca pública.

D'entre els compradors de deute, a banda dels institucionals, cal considerar els Fons de Pensions; hores d'ara es pot parlar de deute tòxic i ningú és capaç de fer-ne un balanç concret. Estem en la segona etapa de la crisi del 2007-2008, crisi sobre crisi. Podem afirmar que qui està en crisi no és el sistema de seguretat social, són els fons de pensions.

Els companys de banca i finances coneixen bé la realitat dels fons de pensions. Com han anat caient en picat mentre les empreses que els gestionaven -sovint vinculades als sindicats majoritaris- i les comissions de seguiment, han obtingut uns elevats rendiments i guanys.

Ja hem vist d'on vénen les presses, ara veiem on és el problema.

Com hem vist l'ús dels recursos generats per la seguretat social per controlar el cost del deute públic és força important. D'aquí podem desprendre que a menys despesa més disponibilitat financera.

Els fons de pensions i els operadors financers tenen necessitat de liquiditat per fer front a les seves obligacions. El desmantellament del sistema de seguretat social i l'entrada a mercat de més clients, obre unes

possibilitats importants, al final s'entra en un sistema piramidal: els ingressos de les altes dona liquiditat permetent fer front a les necessitats de pagament.

En una situació de capitalisme madur, amb mercats molt saturats, cal obtenir les altes rendibilitats de nous filons, i el desmantellament dels sistemes de la seguretat social i les privatitzacions de serveis públics -les parts rendibles- obren bones possibilitats de negoci.

Les necessitats de finançar el deute públic a nivell europeu i concretament a nivell d'Estat espanyol, posa en una bona posició negociadora als posseïdors de capital especulatiu, res és gratuït.

Hi ha una crisi important del sistema de representació democràtica, la sobirania no està en mans del poble, està en mans del capital especulatiu.

Cal capgirar-ho.

El que està en joc és el sistema mateix de seguretat social i l'estructura de serveis públics, aquest és el debat i el pols de fons. L'hem de saber situar i tenir clar que s'inicia un llarg procés de lluita en uns paràmetres diferents dels que operaven fins ara, i que la primera trinxera a cobrir és la ideològica.

TAULES EXPLICATIVES DE LA REFORMA DEL SISTEMA PÚBLIC DE PENSIONS

[PENDENT DE TRÀMIT PARLAMENTARI]

JUBILACIÓ CONTRIBUTIVA DE REFERÈNCIA A 2/2/2011

TAULA 1 BASE REGULADORA DE LA PRESTACIÓ

ACTUALMENT	REFORMA
Cotització dels darrers 15 anys	Cotització dels darrers 25 anys. Cada any de més suposa una pèrdua d'un 1% de la base de cotització. Per tant, amb aquesta mesura es perdrà un 10% de la base reguladora.
Bases de cotització de Contingències Comunes dels darrers 180 mesos dividit per 210.	
Els darrers 24 mesos nominals, la resta s'actualitza.	

TAULA 2 PERCENTATGE DE LA PRESTACIÓ SOBRE LA BASE REGULADORA EN FUNCIÓ DELS ANYS COTITZATS

ACTUALMENT		REFORMA
ANYS COTITZATS	% BASE	El mínim segueix als 15 anys. Per cobrar el 100% caldran 37 anys de cotització jubilant-se als 67 anys.
15	50%	
20	65%	
25	80%	
30	90%	
35	100%	

Notes:

- ★ Actualment, la mitjana de cotització es situa en 35 anys.
- ★ Caldrà revisar l'escalat fins als 37 anys. Encara no existeix informació concreta al respecte.

TAULA 3 JUBILACIÓ, JUBILACIÓ ANTICIPADA, JUBILACIÓ PRÒRROGA

JUBILACIÓ	JUBILACIÓ ANTICIPADA	JUBILACIÓ PRORROGRADA
<p>Ara és als 65 anys. En cas d'haver cotitzat més de 38,5 anys, seguirà igual.</p> <p>Per a la resta passarà als 67 anys.</p> <p>De 2013 a 2027 cada any s'incrementarà un mes l'edat de jubilació.</p>	<p>Dels 60-61 anys actuals, passarà als 63 anys.</p> <p>Per cada any que s'avanci la jubilació es penalitzarà (coeficient reductor) un 7'5%. Actualment el coeficient reductor se situa entre el 6% i el 8% en funció de la cotització.</p> <p>En cas d'ERO, la jubilació anticipada podrà fer-se als 61 anys amb 33 anys cotitzats amb un coeficient reductor aplicat del 7'5%</p>	<p>Actualment, per cada any de pròrroga s'incrementa la base cotitzadora un 2%.</p> <p>Amb la reforma la base s'incrementarà un 2% o un 4% en funció dels anys cotitzats.</p>

TAULA 4 ELEVACIÓ DEL PERÍODE DE CÒMPUT (CÀLCUL DE LA BASE REGULADORA)

REFERÈNCIA TEMPORAL	TEMPS COMPUTAT
Durant l'any 2013	16 anys
Durant l'any 2014	17 anys
Durant l'any 2015	18 anys
Durant l'any 2016	19 anys
Durant l'any 2017	20 anys
Durant l'any 2018	21 anys
Durant l'any 2019	22 anys
Durant l'any 2020	23 anys
Durant l'any 2021	24 anys
Durant l'any 2022	25 anys

TAULA 5 APLICACIÓ D'ELEVACIÓ D'EDAT DE JUBILACIÓ

EDAT DE JUBILACIÓ EN FUNCIÓ DELS PERÍODES DE COTITZACIÓ ACREDITATS		
ANY D'APLICACIÓ	MENYS DE 38 ANYS I 6 MESOS COTITZATS	38 ANYS I 6 MESOS O MÉS COTITZATS
Durant any 2013	65 anys i 1 mes	65 anys
Durant any 2014	65 anys i 2 mesos	65 anys
Durant any 2015	65 anys i 3 mesos	65 anys
Durant any 2016	65 anys i 4 mesos	65 anys
Durant any 2017	65 anys i 5 mesos	65 anys
Durant any 2018	65 anys i 6 mesos	65 anys
Durant any 2019	65 anys i 8 mesos	65 anys
Durant any 2020	65 anys i 10 mesos	65 anys
Durant any 2021	66 anys	65 anys
Durant any 2022	66 anys i 2 mesos	65 anys
Durant any 2023	66 anys i 4 mesos	65 anys
Durant any 2024	66 anys i 6 mesos	65 anys
Durant any 2025	66 anys i 8 mesos	65 anys
Durant any 2026	65 anys i 10 mesos	65 anys
A partir de l'any 2027	67 anys	65 anys

ASPECTES A CONSIDERAR

- ★ La reforma es començarà a aplicar el 2013, obrint un període transitori fins a 2027. S'anirà aplicant de manera paulatina.
- ★ Les dones que hagin interromput la vida laboral per naixement o adopció de fill/a, podran avançar la jubilació abans dels 67 anys 9 mesos per cada fill fins a un topall de 2 anys, sempre i quan hagin cotitzat, comptants aquest temps, 38,5 anys.
- ★ En cas de bacaris/es o similars, es podrà cotitzar a Seguretat Social fins a un topall de 2 anys. La casuística és variada.
- ★ No Enlloc no s'aclareix què passarà amb la «cobertura de llacunes de cotització» que es fa actualment. Les «llacunes de cotització» són els períodes de mesos no cotitzats.
- ★ No es fa cap referència als increments anuals de pensions ni a les revisions d'aquestes.
- ★ No es fa cap referència al Fons de Reserva, el seu provisionament o utilització.

